

## Hlava XXIII

---

Den po Skybalově slavnosti nastal jasný a v lehkém oparu. Avšak ještě dříve, než oslnivý mazanec slunce vylezl nad sv. Jimrama, bylo lze pozorovat na okresní silnici od Bobulovce k Ryboví nezvyklý ruch.

Po silnici se hnál vozík, do něhož byli zapřaženi dva psi na způsob bernardýnů, leč zřejmě nečistokrevní. Uvnitř vozíku, neboť ten neměl kozlík, seděl řezník Holáč a popoháněl spřežení k ostřejšímu klusu. Hafani, zvaní Harýk a Barýk (srovnej též Bezděkova Tobíka: — prostřednictvím aristokracie se dostala do Čech anglická lovecko-sportovní kultura a s ní i psí jména, která si však lid počestil) vydatně táhli a plazili fialové jazyky. Holáč byl člověk nevelký a spíše sušší, dejme tomu, že vážil asi 70 kg. Co je to táhnout 35 kg na psisko velikosti bernardýna?

Holáč řezník (narozdíl od Holáče hospodského) se hnál vpřed a vypadal nezvykle vyjeveně. Ačkoliv poměrně dosti prosperoval, nyní zejména ilegálním prodejem zvěřiny a konserv „Hubertus“, nezmohl se Holáč dosud na koně a bryčku, tím méně na auto a užíval zatím tradičního psího vozíku. Nyní právě k dopravě osobní.

Zanedlouho se octl u Havránky a zabušil na dveře obytného obydlí bratrova.

Ten vylezl a pustil sourozence dovnitř.

Zakrátko na to bylo vidět zrzavého synka hospodského Holáče, jak utíká úvozem do kopce směrem k troskám lahvárny. Netrvalo to ani půl hodiny a již se vracel, veda za sebou zpustnuvšího

lesního adjunkta Bezděka, který se značně chmuřil, nevěda, co a jak.

Co a jak? Riskantní výlet na Poustku a romantické requiem byly totiž zbytečné.

Sotva Holáč řezník po přijetí transportu rakví uleh k zaslouženému pozdnímu spánku, zabušil tovaryš, který se zabýval přípravou zvěřiny, na dveře jeho ložnice:

„Vstávají, pane mistr, dou se podívat“ – Holáč šel a nastojte! V jedné rakvi, jež měla správně obsahovat daňka s upilovanými parohy, aby nevadily, ležela mrtvola nahého člověka s dlouhými vlasy a plnovousem a s křížkem na krku.

Zatím přikryli a zatloukli víko, dali celou rakev do lednice (původní, se skutečným ledem) a Holáč neprodleně zapřáhl psy, aby se přes bratra spojil s náčelníkem pytláků a zjistil, co se vlastně stalo. Možnost, že by si v márnici spletli rakev s daňkem s rakví s normálním nebožtíkem, což ho napadlo prapůvodně, Holáč po úvaze zavrhl.

Mrtvola, oficiálně uložená do rakve by měla přece zatlačené oči a zavřená ústa, nehledě k tomu, že nebyla oblečená. Tohle vypadalo kdoví na co, zvlášť když nebožtík měl na sobě i jakési šrámy a škrábance.

---

Bezděk dorazil do hospody a byl zaveden do panské komůrky za lokálem.

„Co je?“, vyrazil ze sebe, když spatřil za stolem zachmuřené a vyděšené tváře bratří Holáčů, „co se děje. Prošvihlo se to, nebo něco?“ —

„Neprošvihlo, ale prošvihne, asi; víš, co bylo v té jedné rakvi? Mrtvej chlap, nahej, fousatej.“

„Ach, ježišmarjá“, vykřikl Bezděk, „voni ho ty blbci vyměnili! Tak to jsme drželi rekvie za daňka!“

— a zasmál se tak, že Holáčové mysleli, že pozbyl rozumu. Nicméně jim pak Bezděk dosti schopně a stručně situaci vysvětlil.

Sestrčili hlavy dohromady a brzo pojali plán. Daňka z rakve zase vyndají, protože by bylo škoda zvěřiny, a v noci Mastarna převezve mrtvolu zase zpátky k lahvárně, atd.

Zanedlouho bylo vidět Bezděka a řezníka Holáče, jak kráčejí vedle semibernardýnů a vozíku směrem k Poustce. Na voze ležela plachta, ale splihle, zřejmě na žádném velkém nákladě.

Zastavili v houští pod strání a Bezděk zmizel v podrostu směrem vzhůru, chvílemi po čtyřech. Holáč čekal, chlácholil psy, kteří byli z celkové situace nervosní, stavěli převislé boltce dopředu a tence poknikávali, a pokuřoval z porculánky, na jejíž hlavičce byla znázorněna neoděná slečna, vrchol to lidového libertinismu třicátých let.

Za nějakou dobu to ve strání zašumělo a námahou zrudlý Bezděk se vynořil z listoví.

„Modlí se tam u kříže“, pravil dušeně, „až dole ve strání. Ten si nás nevšimne. Tak rychle.“

Holáč napomenul psy a vyrazili. Za chvíli byli zpět a táhli se stráně mrtvého daňka bez parohů.

„Máš ty nože?“, tázal se Bezděk. — „Mám, zatím vykopej jámu, rýč je tady ve vozíku.“

Spiklenci postupovali podle plánu: Holáč daňka vyvrhl, stáhl a rozčtvrtil, při čemž používal vozíku, u něhož spustil jednu postranici, jako pracovního stolu. Dovolil si zaneřádit kus bratrovy plachty, však se to vypere. Hlavně, aby horní půlka, kterou maso přikreje, zůstala čistá. Bezděk zakopal vnitřnosti a kůži, a na hlínu shrnul spadalé listí, takže stopy po kopání zase zakryl.

„Tak pryč“, řekl.

„Kdyby nás někdo zastavil, vezeme skopovinu. Rakev jsme tam, to se ví, museli nechat, kdopak kdy viděl, aby řeznický vozík vozil rakve, brrr. Daněk je na toho jako skopce trochu moc velký, ale můžeme říct, že to byl třeba anatolský skopec a ti že jsou větší, než obyčejní.“ —

„Ale maso smrdí divočinou.“ —

„No, to se může třeba jen tak zdát. Oni to na universitu posílat nebudou, i kdyby nás zastavili a pochybuju, že i na universitě mají nějaké zkoušky krve nebo co, aby rozlišili daňka a skopce. Jakmile je kůže pryč, je to v pořádku.“

— „A odkud ho jako máme?“ —

„Od cikánů.“

— „Ale proč bych já kupoval od cikánů?“ —

„Zlé časy, hospodářská krise.“ —

— „A kde jsou ti cikáni?“ —

„Odtáhli. Podívej, tady jsou hluboké lesy až na hranice. Ať si je honí, kdo myslí. Ale to se stejně nestane. Řeznický vozík a maso na něm, to už je normální, podezření to nevzbudí. A kdy dostaneme zbytek peněz?“ —

„Příští týden, počítám.“ —

„No, ale teď budeme muset přestat, nejspíš na pár měsíců, tak budem prachy potřebovat. Copak tohle, to jsou jenom plašmušky, hlavně aby už ta mrtvola byla pryč, dneska v noci pošlu zakuklence.“ —

„No kéž by!“

„Ale, Holáčku,“ řekl Bezděk, „slib mi, že to nikomu neřekneš. Hlavně nikomu z lahvárny. Když jsme dělali ten pohřeb — mohl bych ztratit vážnost.“

Lesovna byla zahalena v opar opilého spánku. Franta, Vašek a Pithart vyspávali žranici u starostů a byli dosud v arúpadhijána, což jest, podle učení jóginů, pohroužení v beztvárnou oblast jsoucna.

Též hajní vyspávali, protože hostinský od Bílého lva, jak jsme již dříve poznamenali, čepoval na slavnosti pivo, a jeden sud pro pomocníky organisátorů byl ponechán na místě, z rozkazu a kapsy starostovy. (Karolína, jejíž obrácení bylo jen povrchní, se při té příležitosti vrátila k řemeslu, kdežto Irma a Anna Beníčková naopak zmizely.) Ještě kolem desáté panovalo uvnitř a kolem lesovny povšechné ožralecké koma a papírový nepořádek po slavnosti pod širým nebem, sestávající zejména ze schlíplých fáborek, poházených papírových kelímků, mastných papírků od buřtů a hořčice, z nichž poslední se na první pohled nelišily od podobných papírků, rozsetých v blízkém mlází, kde to páchlo opičinou.

Emblém *IMP* (The International Mahadipa Society), který musel Skybala dát vystrčit na tribunu kvůli *BBOM* (bohaté bábě z okresního města), znázorňující jakýsi indický kahan, visel šejdrem a jakoby zoufale. Po zvaleném shromáždění se špacírovala kavka a hledala kůže od buřtů, drobtý chleba a podb.

Tu však náhle zvedla hlavu, zadívala se po ptačím způsobu jedním okem, podobným perleťovému knoflíku, někam do stráně, přičapla — a uletěla do korun borovic.

Na cestě k lesovně se totiž objevil menší průvod mužů, vypadajících povšechně dosti hodnostářsky:

Naše oko upoutává zejména pestrost četnických uniforem. Jedna obepíná tučný břich neznámého tlusťocha s nakroucenými kníry a třemi kapitánskými hvězdičkami na límci. Vedle něho kráčí, zřejmě

rozpačitě, místní strážmistr v přílbě a s puškou na řemeni a cosi kapitánovi tiše vykládá. Ten se však tváří posupně.

Jinak vidíme úslužnou a jakoby kněžskou postavu poštmistra Kodry, který kulantně šveholí k muži, po jehož levici kráčí. Adresát šveholení je muž vysoké kostnaté postavy, oblečený napůl lesnický či lovecký. Má nepřilíš vyduté jakési pumpky do vysokých bot ke kolenům, zvaných kanadky, t.j. šněrovacích na t.zv. haklíky, nahnědle připurpurovéle barvy. Jeho kazajka jest pak prokládána jelenicí a má knoflíky z paroží, kdežto na hlavě má kožený klobouk, zdobený dvěma kančími tesáky. K tomu všemu úhledná zelená kravatka. Tvář muže má známý podlouhlý typ, připomínající ohaře, doplněný příslušnými boltci diskrétně přehnaného typu, který ho jednoznačně třídně určuje a definuje.

Zajisté, je to sám Dr. Švamenberk, neoficiálně, leč nezničitelně, jeho hraběcí milost pan Kryštof Václav ze Švamenberka, jinak známý v kruzích katolických intelektuálních snobů jako neotomistický filosof a esseyista Řehoř Pondělí. Vedle něho po pravici kráčí známý bigot MUDr. Jonathan Juhásek, tělesný lékař čtenějších vysokých hierarchů a spisovatel, zabývající se lékařskými aspekty turinského plátna a lourdských zázraků.

Průvod doplňují dva či tři další notáblové, importovaní v hraběcí limusině, kterou t.č. hlídá šofér pod strání.

Nespravedlivé zatčení Dra Puleny pohnulo poštmistrovou duší, i rozhodl se, že učiní ďábelskému řádění orientálních satanistů přítrž.

Oficiálním úřadům nedůvěřoval, neboť celková duše první republiky byla antiklerikální, i obrátil se na formálně soukromého, ale ve skutečnosti, na základě tradice, styků a peněz dosud velmi mocného

hraběte Švamenberka. Telefonem, ze svého úřadu poštmistra, se spojil s pražskou residencí hraběte v naději, že neodcestoval někam do zahraničí, jak by v létě bylo pravděpodobné — a náhodou to vyšlo.

Švamenberk, pobouřen nepřístojnostmi, jejichž středem byla jeho lesovna a jeho zaměstnanec, zhubnoval neprodleně několik dalších panáků a, nasednuv s nimi do limusiny, vydal se do Ryboví.

Po cestě ještě přibrali okresního velitele četnictva a lesního náčelníka, čili ředitele místnějších švamenberských hvozdů.

Stavěli se též pro poštmistra, který jim ale oznámil, že Pulena byl již osvobozen. Na starostu tudíž neměli fousy, protože ten byl theoreticky demokraticky zvolen a Švamenberkové už dávno nesázeli konšely a primátora, už ani za novějšího Rakouska. Soustředili proto úder proti lesnímu úřadu, kde Švamenberk vládl.

Lesmistr Pithart se velice poděsil, když, vyburcován bušením na dveře, přistoupil k oknu a spatřil skupinu notáblíků, jimž vévodila feudální postava jeho chlebodárcce. Honem zburcoval všechny ostatní v domě, kteří se v panice začali oblékat a uklízet nejhorší nepořádek, alespoň v přízemních místnostech.

Za malou čtvrt hodinku byli netrpěliví prominenti uvnitř a rozhlíželi se zde zlovornými očima, kladouce otázky. Nicméně sprdnutí ďábelníků neprobíhalo tak hladce, jak poštministr doufal. Zejména zde vadilo, že zmizel hlavní strůjce kejklů, záhadný vara guru.

Kam se poděl? Lesmistr pouze krčil rameny.

Franta s drzým úsměvem prohlásil, že to též neví, že není jeho poručníkem, že pan Losák, jak se mistr občanským jménem nazývá, je přece svobodná osoba a může se v demokratické republice pohybovat kde chce. Nebo chtějí snad pánové zavádět v republice způsoby, jako za prvních Habsburků?

Někteří, dodával se záhadným úsměvem, jako paní Škrochová z okresního města, známá to lidumilka, věří, že mahátmové se mohou volně zjevovat a opět mizet. Tento názor, pravil Franta se zřejmou, ale jemnou ironií, je ovšem hrubě nevědecký.

Podobně jako zázraky v Lourdech, dodal po chvíli, vyzývavě, pohlížeje na hraběte a Dr. Juháska.

Co že tady dělají? Inu, pan lesmistr má přece písemné povolení od zaměstnavatele, že smí pronajímat pokoje jako letní byty. Za kolik je pronajme je ovšem jeho věc, že ano. I kdyby nájemné odpustil docela.

„Za předpokladu, že nebudou rušiti zvěře!“, vpadl lesní ředitel.

Ale kdo ruší zvěř? Lesovna je přece náhodou mimo oblast vlastního lesního hospodářství a včerejší slavnost se odbývala zde. Jinak přece pánové, kteří tu bydlí, nikoho neruší.

„Ale prý“ — tu postoupil hrozivě dopředu četnický kapitán a Dr. Juhásek, „se tu provozuje nedovolená, protizákonná léčitelská praxe, tak zvaná zázračná, což je proti regulím a zákonům — budete muset být pohnáni k zodpovědnosti — je mnoho svědků — a také pan lesmistr, že to dovolí — na švamenberském majetku.“ Ale tu přišla bomba:

„Jakápak ilegální?“, ptal se nevinně Vašek. „Žádná ilegální, to bych si vyprosil!“, pravil nyní s podrážděnou důstojností.

„Počkejte prosím okamžik, něco vám ukážu“.

Zmizel ve své ložnici a za chvíli se vynořil s jakousi lepenkovou rourou. Otevřel víko, sáhl dovnitř a vytáhl dlouhý a široký svitek papíru.

Rozprostřel ho a tady to bylo:





Co se týče vás, pánové,“ obrátil se na Juháska a Švamenberka, „žádám vás, jako váš kolega, abyste hájili zájmy naší university a nedopustili, abych byl zlehčován četníkem. Jinak předložím záležitost akademickému senátu! Ovšem, prosím, můžete si opsat číslo diplomu, a velice bych uvítal, kdybyste si jeho pravost dali co nejdříve potvrdit. Myslím, že v první instanci snad stačí telefonem. Co se týče otázky, jsem-li opravdu Václav Práče, mohu vám ukázat svůj cestovní pas. Uvidíte, že místo a datum narození, jméno a fotografie se shodují. — Tak, mám?“

Švamenberk už se styděl, ale kapitán četnictva pas vidět chtěl. Opatrnosti nikdy nezbyvá. Ale marné lásky snažení. Nejen, že se vše shodovalo, ale pas zněl na MUDra Práče, povolání bylo uvedeno jako lékař a ověřený podpis byl též s doktorátem.

„Tak vidíte, prosím“, pravil nyní Venca triumfálně.

„Zajisté, pane kolego Juhásku, nahlédnete a uznáte, že metoda léčení, jaké používám, je zcela otázkou mého vlastního rozhodnutí. Dávám-li přednost metodám jiným, než akademickým, nelze mi nic vyčítat. Proti bylinám nelze nic namítat, neboť to, že obsahují účinné léčivé látky, je věc všeobecně známá, že ano. Pokud jim někdo dává přednost před léky, připravenými magistraliter, je to zase jen otázka vlastního rozhodování.

Využití sugestivního faktoru není naprosto *contra legem artis*, když je totiž vše pod kontrolou lékaře. Po této stránce si může praktik i vybrat a vycvičit lajckého therapeuta, který ovšem musí pracovat pod jeho dozorem. Tak stanoví zákon! Tolik k osobě t.zv. mistra, ovšem, kde ho máte, pánové? Já se přiznám, že jeho nynější adresu neznám.

Tolik také k osobě mého přítele, pana Františka

Kokeše, je-li třeba. Jest ovšem theoreticky možné“, pravil MUDr. Práče vážně, „že by lékařská komora mohla nařídit nějaké procedury s ohledem na zastavení tohoto druhu praxe, i když o tom z praktického hlediska lze pochybovat. Pánové, dovolte, abych vás před takovým krokem vážně varoval! Tato moje neorthodoxní praxe není tak zcela nelukrativní a nadto máme důvěru a pomoc paní Škrochové. Kdyby došlo k něčemu nepředloženému z vaší strany, pánové, mohu vás ujistit, že jsem schopen si vyžádat služby nejlepších právníků a podporu z mnoha stran, neboť zde by byla v sázce sama otázka individuální svobody a rozhodování!

V každém případě by věc získala značnou publicitu, to vám mohu zodpovědně předpovědět — nezapomeňte, že Mahadipa Society má širokou mezinárodní základnu a podporu v některých velmi vlivných kruzích. Vím, jak lidé druhu pana kolegy Švamenberka nenávidí pozornost novinářů. Ani tomu, pánové, by nebylo možno se vyhnout. Varuji vás, pánové!“

Správcí *posse* teď vypadalo značně spráskaně. Konečně se ozval Juhásek:

„Ale proč, člověče nešťastná, jako doktor Karlovy university, proč jste se dal na takové nesolidní mastičkářství? Bez ohledu na ryze právníckou situaci — ruku na srdce — zdáte se být inteligentním člověkem — copak se ani trochu nestydíte?“

„Nestydím, věru nestydím“, odpověděl hrdě Práče. „Můžete se přesvědčit, že nepodvádím, že mám výsledky. Jinak — podívejte se: Vystudoval jsem za poslední groš svých starých rodičů a sotva jsem odpromoval, rozpoutala se krize tak, že veškerá naděje na to, že bych se mohl výsledkem své pile živit, se rozplynula. Nemocnice nové lékaře nebraly, naopak propouštěly: Pracoval jsem jako neplacený

volontér — toho se člověk nenají. Zařídít si sám praxi — na to musí být taky peníze — i na tu nejskromnější. A doktorů je dost, totiž kolik se jich užíví, ne kolik by jich bylo opravdu třeba.

Jako partner? To chce zase peníze. Tyhle věci se dají často obejít, má-li člověk styky. Ty já neměl: Jsem t.zv. první generace, otec byl nádražák.

Pak jsem se setkal tady s Františkem.

Je to velice nadaný herec, pánové, ale taky se mu z různých důvodů nedařilo. S ním jsme dostali ten nápad s neorthodoxním přístupem k léčení — nic ilegálního ovšem, jak sami vidíte! Dokavad mám tuhle troubu“ (zamával diplomem), „nemůžete dobře na mě! Tak přece jen se můj chudák táta nedřel nadarmo! Dám mu dělat teď aspoň slušný pomník, když jsem se mu nemohl odvděčit za živa. Jemu a matce — zemřeli nedostatkem, pánové, prakticky hladu!“ Práce se dojal a komise se zřetelně styděla.

„Co se týče toho vara guru, tedy pana Losáka: Já opravdu nevím, kde teď je. Jeho teta mi odkázala kdysi malou sumu, budu-li na něj dohlížet — nebyl jeden čas zcela duševně zdrav — ovšem oficiálně se nikdy neléčil, nebo nebyl za nemocného prohlášen — tím je stupeň dohlížení ponechán zcela mému rozhodnutí a já tvrdím, že žádné zvlášť přísné nepotřebuje — je to, pánové, člověk zvláštní, ale — ostatně, poptejte se po městečku — paní starostové — i jiných — vždyť i o Ježíši Kristu říkali, že má v sobě zlého ducha a blázní.“

„*Dæmonium habet et insanit*“, pokývl hlavou Dr. Švamenberk.

Je zvláštností katolických inteligentů (předkomunistické éry), že vždy citují bibli latinsky, ačkoliv Starý zákon byl napsán hebrejsky a Nový řecky, takže nejde o citace v originálním jazyku.

Stejným právem by mohli bibli citovat třeba kopticky nebo arménsky, protože to jsou taky staré rituální jazyky a taky jim skoro nikdo nerozumí.

„Já ovšem pana Losáka oficiálně nehládám a podle zákona vlastně ani nemohu. Je zletilý, nebyl nikdy zbaven svéprávnosti. Odešel sice bez rozloučení a bez zavazadel, ale to je ve shodě s jeho povahou a ovšem jeho právo. Odcházet ho vidělo několik lidí — Pánové, jak vidíte — lituji!“

Opařená improvizovaná komise se chvíli nemohla vzpamatovat.

Nakonec přece jen promluvil Dr. Švamenberk:

„Nicméně, jako katolík s tímto druhem importovaného východního pantheismu nesouhlasím!

Nechci, a snad ani nemohu vás stíhat soudně. Ale jedno mohu: Do hodiny opustíte tento dům, který je mým majetkem, vy i váš komplic.

Co se týče vás, Pitharte, pojednám s vámi později.

Dobry den.“

Švamenberk se obrátil a vyšel hraběcím způsobem ven. Hejno šumichrástů ho následovalo, byl s menší elegancí.

